

Utan invandring stannar Sverige

En studiecirkel för dig som vill förstå
hur invandringen påverkar samhällets utveckling

STUDIEPLAN

Innehåll

	Sidan
Att jobba i cirkel	3
Inledning till studieplanen	4
Studiecirkeln och studiematerialet	4
Sammankomster:	
1 Planering av vårt arbete i cirkeln	5
2 Invandringen till Sverige	6
3 Arbete och välfärd	7
4 Kunskap, utbildning och kreativitet	8
5 Globalisering och mångfald	9
6 Invandringen och samhällsekonomin	10
7 Invandring och integration	11
Kompletteringsmaterial - exempel	12
Aktuella webb-adresser	
Referensmaterial	
Övrigt material	

SVs värdegrund

- SV hävdar alla människors lika värde och rättigheter.
- Vår syn på bildning bygger på människans förmåga att själv forma sitt liv tillsammans med andra människor och med hänsyn till miljön.

SVs vision

- SVs vision är en värld som präglas av hållbar utveckling .
- Genom att öka alla människors inflytande och delaktighet, stärker vi demokratin .
- SV är mångfaldens studieförbund som ger varje människa möjligheter att växa.
- SV är den mest pådrivande och engagerade lokala kraften för utveckling av föreningsliv, kultur och samhälle.

Studieplanen är producerad av Studieförbundet Vuxenskolan

Textförfattare: Lennart Falegård

Omslagsfoto: Christer Wennerberg

Bearbetning: Berit Thorburn

oktober 2016

Att jobba i cirkel

Studiecirkeln är ett projekt – med en början och ett slut. Det är en arbetsform som bygger på deltagarnas egna kunskaper och erfarenheter samt att det finns tid till reflektion och eftertanke mellan de olika utbildningstillfällena.

Till cirkeln kommer man frivilligt och som deltagare har man möjlighet att påverka innehåll och metod. Deltagarnas nyfikenhet och frågor är grundstenar vid sidan om kursmaterial och cirkelledare.

Notera att du som går i cirkel är deltagare – inte elev. Och att cirkelledaren är coach.

Att träffas i cirkel

En studiecirkel innebär

- Minst tre personer
- Minst tre sammankomster
- Minst nio studietimmar.
- Mellan sammankomsterna ges tid för reflektion och eftertanke
- Studiecirkeln leds av en cirkelledare som har kontakten med S V
- Gruppen kan utse sin egen cirkelledare

Arbetsformer

Denna studiecirkel omfattar ett förslag om sju träffar – minst tre studietimmar/tillfälle.

En studietimme är 45 minuter.

Syfte

Studiecirkeln syftar till att ge deltagarna tillfälle att diskutera och förstå invandringens betydelse för Sverige.

Cirkelstart

Under första cirkelträffen bestäms spelreglerna för cirkeln. Utifrån studieplanen och cirkelledarens förslag kommer gruppen överens om:

- Mål för cirkeln. Vad ska arbetet i cirkeln leda fram till?
- När och var ska gruppen träffas
- Fokus för varje träff.
- Eventuella studiebesök och expertmedverkan.
- Vad förväntas deltagarna göra mellan träffarna i cirkeln?
- Hur ska arbetet dokumenteras?

Avslutning

Fundera redan nu över hur ni vill avsluta cirkeln. Varför inte göra sista träffen extra festlig!

Men innan du börjar

Glöm inte att kontakta Studieförbundet Vuxenskolan för hjälp med administration och deltagarlistor.

Adressen till din SV-avdelning hittar du på **WWW.SV.SE**

Inledning

Invandringen till Sverige har väl aldrig tidigare diskuterats så mycket som nu och kanske inte heller påverkat vårt samhälle i samma omfattning. Argumenten, både för och emot invandring, är omfattande och handlar kanske främst om kvantiteter och inte om kvalitéer. Dessutom har det mest gällt flyktinginvandringen.

Författaren till boken **Utan invandring stannar Sverige** professor Jens Strömbäck konstaterar detta, men också att invandringsdebatten sällan grundat sig på vad forskningen säger, utan mer på kortsiktigt tänkande och känslor. I slutet av boken finns en förteckning över det omfattande referensmaterial och intressanta tabeller och noter som innehållet i boken bygger på.

Utan invandring stannar Sverige är ett utmärkt underlag för en fördjupad diskussion i studiecirkelns form. Den passar alla grupper i samhället – politiska partier, ideella och fackliga organisationer, kyrkliga organisationer, ungdomsorganisationer, invandrarföreningar och naturligtvis i den nära vänkretsen och för enskilda.

Utan invandring stannar Sverige! Med utgångspunkt i vad invandringen ur ett historiskt perspektiv har betytt för Sverige – för arbetskraft, kunskap, entreprenörskap, mångfald och globalisering – får vi möjligheten att blicka framåt och dra egna slutsatser.

Studiecirkeln och studiematerialet

Det huvudsakliga studiematerialet för studiecirkeln är professor Jens Strömbäcks **Utan invandring stannar Sverige**. Boken är utgiven av Volantes förlag 2016. (ISBN978-91-88123-16-9)

Annat material som är bra att ha är **Migrationsinfo för alla** utgiven av Fores (ISBN 978-91-87379-29.1)

Kallt men snällt - 16 berättelser om Sverige och vägen hit, utgiven av SV, (ISBN:978-91-86099-99-2).

Tillgång till internetanslutning vid cirkelsammankomsterna är värdefullt.

Som deltagare ska du ha tillgång till denna studieplan för att aktivt kunna delta i cirkelns planering och de frågeställningar som studieplanen ger förslag till. I slutet av studieplanen finns en förteckning över förslag till intressanta webbsidor och tilläggsmaterial.

De frågeställningar som studieplanen föreslår måste naturligtvis kompletteras med egna diskussionsfrågor. Det är upp till er själva att lägga upp arbetet beträffande både omfattning och innehåll.

Tag er tid till planeringen vid första sammankomsten! Gör ni förändringar som kan påverka cirkelns ekonomi – färre eller fler sammankomster eller studietimmar än planerat – bör ni ta kontakt med SV:s ombud på orten.

Lycka till i er studiecirkel!

Lennart Falegård

1 Planering av vårt cirkelarbete

Presentera er för varandra.

Berätta gärna varför ni ville vara med i just denna studiecirkel och vilka förväntningar ni har.

Bläddra snabbt igenom studiematerialet – grundboken Utan invandring stannar Sverige – som fortsättningsvis i studieplanen kallas ”boken”. Ni får då en uppfattning om innehåll och hur den är upplagd. Gör likadant med studieplanen för att se om den kan utgöra ett tillräckligt underlag och stöd för ert arbete eller kompletteras redan nu.

- Diskutera hur ni vill lägga upp ert arbete, baserat på förväntningarna. Är det något eller några avsnitt som ni kanske inte vill ta upp alls? Är det något eller några avsnitt som ni behöver mer tid och fler samman komster till? Gör gärna också en egen kompletterande plan för arbetet – som ni sedan kan följa upp under cirkelns gång.
- Kom överens om de praktiska frågorna som datum och tid för sammankomsterna, lokaler, datortillgång, eventuella gästmedverkande, vem som är ansvarig för vad m m.

Förslag till frågor att diskutera gemensamt

1 Fundera över vad som avses med alla de olika begreppen som migration, integration, asyl, uppehållstillstånd, flykting, anhöriginvandring, arbetskraftsinvandring mm. Använd gärna t ex Wikipedia (www.wikipedia.se) om ni behöver hjälp med förklaringar.

2 Känner ni till hur det var med utvandringen från kommunen, eller era kommuner om ni kommer från olika kommuner, till Amerika på 1800-talet?

3 Hur det är med den aktuella invandringen till er egen kommun. Från vilka länder kommer personerna? Är det mest familjer eller ensamkommande?

4 Hur tror ni, eller vet ni, kommunens totala befolkningsutveckling under senare år – med och utan invandringen?

5 Har invandringen förändrat situationen i kommunen - positivt och negativt för t ex skolor, bostäderna, vården, kulturen etc.

6 Hur tycker ni att er kommun arbetar, med invandringen och integrationen? Vad gör civilsamhällets föreningar, kyrkor m fl?

Till nästa sammankomst

Läs igen sidorna 25-58. Dessa sidor i boken ger en historisk översikt över invandringen till Sverige. (Om ni inte redan gjort det, läs också sid 13-23). Dela gärna upp läsandet mellan er i cirkeln och låt respektive deltagare avrapportera till övriga deltagare vid nästa sammankomst.

- Bevaka frågor i tidningar och radio/TV kring invandringen. Hur är informationen och debatten?
- Berätta gärna för grannar och andra vänner att ni startat er studiecirkel om invandringen. Notera vilken typ av frågor och synpunkter som ni får tillbaka.
- Om ni lärt känna någon invandrad kommuninvånare, så ta gärna samma diskussion med denna.

2 Invandringen till Sverige

Börja sammankomsten med att kort repetera det som ni arbetade med vid föregående möte.

- Vilka artiklar i tidningar och radio/TV har ni sett om de frågor cirkeln handlar om.
- Ni har läst sidorna 25-58 i boken. Använd nu dem som underlag för nedanstående frågor.
- Använd sedan tiden till att mer i detalj ta del av sidorna 25-58 i boken, som ni läst innan sammankomsten som underlag för nedanstående förslag till frågor. Har ni delat upp innehållet mellan er, så låt var och en rapportera från sin del.

Förslag till frågor att diskutera gemensamt

1 Vad är egentligen svenskt? Gamla tiders invandring och dess betydelse för utvecklingen av vårt land har varit stor. Många exempel finns i de aktuella kapitlen i boken. Ge er syn på vad som är typiskt svenskt, sådant som ni tror inte har någon större koppling till invandringen till Sverige.

2 Det finns även en stor utvandring från Sverige till andra länder. EU-reglerna tillåter ju en tämligen fri rörlighet. Länder med många svenskar är bland annat Norge (inkluderat i rörligheteten) och England, men också i övriga världen som t ex USA. Hur ser ni på det? Bra eller dåligt? Ge gärna exempel på hur denna utvandring från Sverige har påverkat utvecklingen i Sverige och i andra länder under senare tid.

3 På sidan 46 i boken tar författaren upp ordet *invandrare* och vad det står för. Han anser att det är bättre att tala om *invandrade*. Hur viktig tycker ni att frågan om vilka ord som används är, när vi i olika sammanhang arbetar med invandringsfrågor?

4 Tabellen på sidan 48 är intressant. Där framgår att bruttoinvandringen till Sverige 2000-2014 var nästan 1,5 miljoner. Studera tabellen och fundera över hur förhållandet mellan de invandrade grupperna är nu och hur ni tror att detta kan komma att förändras i framtiden.

5 Forskningen visar att det är upp mot åtta gånger dyrare att från grunden utbilda en svensk akademiker än att validera och komplettera utbildningen för en invandrad akademiker. Hur tycker ni att vi skall göra för att bättre ta tillvara välutbildad arbetskraft som kommer till Sverige.

Till nästa sammankomst

Läs igenom sidorna 61-78 i boken. Avsnittet handlar främst om arbetets betydelse för vår välfärd, vad vi menar med välfärd och hur vi kan behålla och utveckla välfärden.

Kontakta innan nästa sammankomst företrädare för alla eller några av de politiska partierna i kommunen med frågan hur de ser på invandringen framöver.

Ställ gärna frågorna så här:

- Vad är positivt med invandringen till kommunen?
- Vad är negativt med invandringen till kommunen?

Dela upp arbetet med kontakterna mellan er!

Fortsätt också att bevaka mediedebatten om invandringsfrågorna.

3 Arbete och välfärd

Börja sammankomsten med att göra en kort sammanfattning från ert förra möte.

Rapportera från era kontakter med de politiska partierna.

Använd gärna ett blädderblock för att strukturera rapporterna.

- Ser ni någon tydlig trend i partiernas uppfattning om vad som är positivt respektive negativt?
- Utan att politisera, vad tycker ni är de *mest* partiöverskridande uppfattningarna och vilka är de *minst* partiöverskridande?

Reflektera en stund över det avsnitt i boken (sid 61-78) som ni läst igenom innan sammankomsten.

Förslag till frågor att diskutera gemensamt

1 Vad menar vi i svenskar, när vi talar om välfärd?

Troligen menar vi inte detsamma som personer från andra länder. Ge exempel på detta!

2 Med all rätt konstaterar författaren i boken att Sverige har en åldrande befolkning. Genom att vi lever längre blir det en mindre andel av befolkningen som är i arbetsför ålder.

- Hur påverkar detta välfärden och hur för olika åldersgrupper?
- Höjd pensionsålder tas ofta upp som ett sätt att öka andelen arbetsföra. Är det ett bra förslag?
- Påverkar en stor invandring storstads- och landsbygdskommuner på olika sätt? I så fall hur?
- Våra större städer och kommuner har större andel personer i arbetsför ålder än landsbygds-kommunerna. Har ni idéer om hur detta kan jämnas ut?

Till nästa sammankomst

Även under de kommande sammankomsterna i cirkeln kommer frågor om arbete och arbetsmöjligheter att vara det centrala. Tag därför del av sidorna 81-112.

Dela upp avsnitten mellan er för att vid nästa sammankomst berätta om ert avsnitt för de andra deltagarna.

Bjud gärna in en invandrad person, som varit i Sverige några år, för att medverka vid nästa cirkelsammankomst och ge sin syn på frågorna. Ett alternativ kan vara att bjuda in en representant för Arbetsförmedlingen. Förbered gärna personen på vilka frågor ni främst vill diskutera under besöket.

4 Kunskap, utbildning och kreativitet

Börja sammankomsten med att göra en kort sammanfattning från ert förra möte.

Rapportera från ditt avsnitt ur boken (sid 81-112).

Gå inte in på alla siffror i detalj, men det finns många intressanta påståenden som är värda att fundera lite extra över.

Om ni bjudit i en extern medverkande, ge honom eller henne en kort sammanfattning över ert arbete.

Har ni i förväg ställt frågor, ta nu också del av svaren, eller ställ era nya frågor.

Förslag till frågor att diskutera gemensamt

1 Knäckfrågan när det gäller de invandrade grupperna är naturligtvis att ordna bra arbetstillfällen.

Använd er kreativitet, utan att ta hänsyn till nuvarande formella begränsningar, för att ge exempel på vad den egna kommunen och dess företag borde kunna erbjuda och var ny arbetskraft skulle göra nytta.

2 Ofta sägs det att invandrad arbetskraft är överkvalificerad för de arbeten som erbjuds.

Varför kan det vara ett problem?

3 Sverige har ofta hävdad att andra länder inom EU måste ta ett större ansvar för att ta emot flyktingarna.

De kommuner som tagit emot flest flyktingar har också hävdad att Sveriges alla kommuner solidariskt måste hjälpa till med flyktingmottagningen. Varför är detta viktigt – inte bara av resursskäl?

4 En relativt stor andel invandrare driver egna företag. Hur ser det ut i er kommun? Ge ett antal exempel?

Inom vilka områden ser ni gärna invandrade som företagare?

Till nästa sammankomst

Läs igenom sidorna 115-148 – om globalisering och om mångfald.

Kanske tycker ni att det även nu är bäst att fördela ansvaret för olika sidor och avsnitt mellan er?

Ta del av mediabevakningen av kring bland annat olika händelser som lyckade svenska exportprodukter och utbyten av kunskaper och erfarenheter.

5 Globalisering och mångfald

Gör en kort sammanfattning av förra mötet. Rapportera från ditt avsnitt ur boken (sid 115-148) men koncentrera er på det som är mest intressant eftersom det är ett mycket omfattande avsnitt.

Reflektera gärna lite extra över hur ni uppfattade närvaron av den inbjudna gästen och om det påverkade er uppfattning av migrationsfrågorna.

Förslag till frågor att diskutera gemensamt

1 Även om allt inte är bra är ändå Sverige ett av världens bästa länder att leva i. Författaren menar att ett av skälen till detta är den öppenhet Sverige visat mot omvärlden. Dåtidens öppenhet med resor, emigration och migration har numera på ett påtagligt sätt kompletterats med digitalt utbyte.

Hur tror ni framtiden kommer att se ut? Kommer allt mer utbyte ske via t ex internet eller är allt i lagom proportioner nu?

2 Vilka länder kommer i framtiden att bli mest intressanta att samarbeta med?

3 Enligt alla rapporter är Sverige ett av de minst korrumperade länderna i världen. Ge exempel på svensk "vardagskorruption" och vilka problem det ställer till med.

4 Turismen är en viktig del av globaliseringen.

Har ni själva, som turist eller affärsresenär, besökt annat land en eller kanske flera gånger?

Tycker ni då att er syn förändrats på detta land och på dess befolkning? På vilket sätt?

5 Redan nu finns det ett stort antal företag i Sverige som har engelska som sitt dagliga arbetspråk inom administration och ledning. Tror ni att det i framtiden är lika viktigt som nu, att invandrade lär sig sitt nya lands språk, eller kommer t ex engelskan att ta över allt mer?

6 Kultur och idrott är viktiga globaliseringsfrågor. Vi kan nämna ABBA och Zlatan, i stort sett lika kända, men av helt olika anledningar. Ge fler exempel och motivera varför dessa är viktiga i den kulturella utvecklingen i Sverige och i andra länder. Är jultomten svensk kultur?

Till nästa sammankomst

Läs igenom sidorna 151-171 som handlar om Invandringen och samhällsekonomi.

Om ni inte redan gett i uppdrag till någon eller några av deltagarna att höra med kommunen och/eller arbetsförmedlingen hur bidragssystemet är upplagt för nyss invandrade personer, så gör gärna det.

Ni hittar även uppgifter via Migrationsverkets hemsida.

6 Invandringen och samhällsekonomin

Börja med en återblick på det ni diskuterade vid föregående sammankomst.

Redogör för hur ekonomin/bidragen är för en ensamstående nyanländ invandrad jämfört med en familj. Tycker ni att det är rimliga summor?

Förslag till frågor att diskutera gemensamt

1 Tycker ni, liksom författaren till boken, att man i debatten om invandringen skall skilja på offentliga kostnader och på ekonomiska effekter på samhället?

2 Vad tror ni skulle hända med samhällsekonomin om plötsligt alla invandrare i er kommun skulle lämna landet eller om ingen invandring hade skett de senaste t ex 50 åren? Tänk er in i det scenariot.

3 Många av de flyktingar och andra invandrare som kommer till Sverige kommer dock att lämna landet efter en tid. En del kommer att återvända till sitt eget land, andra kommer att flytta till annat land av olika skäl. Varför är det viktigt att försöka behålla de invandrare som bott i Sverige några år?

Till nästa sammankomst

Läs igenom sidorna 175-194. Detta är bokens sista avsnitt och det handlar om "Invandringen som en resurs och integrationen som en utmaning".

Fundera över om det är intressant och givande att vid nästa sammankomst, som ett rollspel, arrangera en debatt om invandring och integration. Om ni bestämmer er för det, ge då varandra olika roller som t ex invandrad, kommunpolitiker, föreningsföreträdare, invandringsmotståndare, facklig företrädare etc. Förbered er för era roller.

7 Invandring och integration

Börja sammankomsten med en återblick från förra mötet. Vad var viktigast?

Var det några uppgifter i boken som ni i efterhand har ifrågasatt?

Gå snabbt igenom innehållet i de sidor ni läst inför sammankomsten. Studera särskilt noga sidorna 185 och framåt som på ett bra sätt sammanfattar författarens och forskningens synpunkter för en bättre integration.

Rollspelet

Genomför det rollspel/den debatt ni förberett till slutet av sammankomsten. Följ efteråt upp detta genom att var och en berättar om hur han eller hon upplevde sin roll. Nedanstående förslag till frågor kan ni antingen diskutera separat eller låta ingå ert rollspel. Rollspelet kan bli en bra sammanfattning av cirkelns arbete.

Förslag till frågor att diskutera

1 Författaren konstaterar att myndigheter och samhällsfunktioner inte var beredda på den stora ökningen av antalet flyktingar och invandrade. Han konstaterar att systemen är bra på mycket men inte på snabba förändringar. Är det så i Sverige? Om ni låter er fantasi flöda, hur skulle effektiviteten och smidigheten att hantera dessa frågor öka?

2 Hur ser scenariot ut – om integrationen misslyckas och flyktingar och andra invandrade inte finner sin roll i samhället på ett bra sätt?

3 För hälften av invandrade personer tar det 7-8 år innan de kommer i arbete. Hur ser ni på möjligheten till lägre löner för enklare arbete för att snabbare få fler in i arbete?

4 Beträffande flyktingmottagningen så är naturligtvis huvudskälet att hjälpa människor att komma undan från krig och förföljelse och få leva i frihet och trygghet. Kommer detta i skymundan när vi talar om dessa frågor?

5 Författaren till boken säger: ”det är helt klart att den kraftiga ökningen av flyktingar och skyddsbehövande på kort sikt ställer till med en rad problem för svenska myndigheter och andra organisationer som arbetar med eller direkt berörs av invandringen”. Är det värt det?

Kanske har nya funderingar kommit upp och behov att diskutera frågorna vidare?

Fortsätt gärna med ytterligare sammankomster, om ni vill.

Vad händer efter cirkeln? En utmärkt fortsättning kan vara att ni, med era erfarenheter och synpunkter, mer aktivt deltar i samhällsdebatten. Skriv insändare i tidningen, gör program i närradion, arrangera offentlig debatt, ordna en hearing med kommunpolitiker m.m. Vad kan just ni göra för att få en bra och framåtsyftande utveckling i era kommuner för integrationsfrågorna?

Utvärdering

Gör en gemensam utvärdering av cirkelarbetet.

Uppfylldes era förväntningar? Vad var bra? Vad kunde fungerat bättre?

Kompletteringsmaterial – exempel

Webbadresser för arbetet i cirkeln

www.migrationsinfo.se – Frågor om migration och integration, Fores
www.amnesty.se – Amnesty International
www.migrationsverket.se – Migrationsverket
www.svensktnaringsliv.se/sokresultat/?q=migration&ok=S%C3%B6k – Svenskt Näringsliv
www.lo.se – LO, Landsorganisationen
www.tco.se/vara-fragor/Integration/ – TCO, Tjänstemännens Centralorganisation
www.google.se – Google sökmotor
www.regeringen.se – Regeringskansliet
www.skl.se – SKL, Sveriges Kommuner och Landsting
<https://se.wikipedia.org> – Wikipedia, uppslagsverk
www.redcross.se – Svenska Röda Korset
www.svt.se – SVT har en mängd program och videos värda att botanisera bland.
www.sr.se – Sverigs Radio har också intressanta program att lyssna till.
www.bokus.se – Via t ex Bokus finns också många böcker och skrifter om migration och integration.

Se också kyrkornas och de politiska partiernas hemsidor.

Referensmaterial - att gärna ha tillgång till i cirkeln

Migrationsinfo för alla, Fores, ISBN:978-91-87379-29-1
Kallt men snällt – 16 berättelser om Sverige och vägen hit, SV, ISBN:978-91-86099-99-2.

Övrigt material

Du är alltså svensk? Lena Andersson, Natur och Kultur, ISBN 978-91-27147-63-8
Jakten på svenskheten, Qaisar Mahmood, Natur och Kultur, ISBN: 978-91-27136-64-9
Integration, kärlek och hat, Pirjo Holmström, Recito förlag, ISBN: 9789175176635
Det här är inte mitt land, Kristian Lundberg, Bokförlaget Atlas, ISBN: 978-91-73894-85-2

Biblioteket hjälper er gärna med att ta fram aktuella böcker.

Låna böckerna på långlån, så att de kan vara tillgängliga under cirkeltiden.